

1 ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Πρώην πρόεδρος

Media: ΤΑ ΝΕΑ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ **Page:** 1,71 **Published at:** 02-11-2024
Author: **Surface:** 923.43 cm² **Circulation:** 24590
Subjects:

**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ**

*Πρώην πρόεδρος
του ΠΑΣΟΚ*

ΒΙΒΛΙΟΔΡΟΜΙΟ

Η πνευστή ποίηση του Γιώργου Βέλτσου

Είναι η δεύτερη «συνάντησή» τους στην επικράτεια της βιβλιοκρισίας – και ειδικότερα του «Βιβλιοδρομίου» – και, ως έναν βαθμό, λειτουργεί ως συμπύκνωση της σχέσης τους. Ο πολιτικός Βενιζέλος διαβάζει πίσω από τις γραμμές τον έμμετρο λόγο του ποιητή Βέλτσου που αναπόφευκτα γίνεται πολιτικός. Όχι μόνο επειδή το προσωπικό τραύμα αποκτά γενική ισχύ, αλλά και

επειδή το μεταμοντέρνο εισχωρεί ως το βαθύτερο υπόστρωμα της διαχρονίας. Το δημόσιο πρόσωπο με τις πολλές ιδιότητες συνεχίζει έτσι έναν διάλογο με τον «αναχωρητή» της επικοινωνιολογίας, ο οποίος ξεκινάει από παλιά και με κοινές αναφορές: την alma mater της Νομικής Θεσσαλονίκης, τη μυθολογία της πόλης όπου γεννήθηκαν, την ειρωνεία ως εκφραστικό μέσο και ποιότητα.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ο ποιητικός λόγος του Γιώργου Βέλτσου είναι πάντα πεδίο συνύπαρξης αλλά και σύγκρουσης συνειρμών αφενός βιοματικών και αφετέρου διακειμενικών. Κάθε ποίημα και κάθε ποιητική συλλογή εμπεριέχει μια εντυπωσιακή πυκνότητα παραπομπών και υπαινιγμών. Ο ποιητής κλείνει διαρκώς το μάτι στον αναγνώστη αλλά κατ' αρχάς στον εαυτό του. Θέλει να ελέγχει τη δική του αντίδραση για να διαπιστώσει αν αυτή μπορεί να εγκαθιδρύσει μια σχέση με τον αναγνώστη προκειμένου να συντελεστεί ένα ποιητικό γεγονός ως σχέση έστω ατελής. Ο Βέλτσος είναι διανοούμενος ποιητής και όχι ποιητής που καθίσταται διανοούμενος ως ποιητής.

Τα βιώματα του ποιητή έχουν ανάγκη από ένα συνεχώς διαστελλόμενο διακειμενικό σύμπαν μέσα στο οποίο να μπορούν να χωρέσουν προκειμένου να μετασχηματιστούν εν τέλει και υπεράνω όλων σε λόγο ποιητικό

Εχει προσωπικά βιώματα εντονότερα του συνήθους, αν είναι θεμιτή η έκφραση αυτή που πάντως αποδίδει την εμπειρία της σκληρής προσωπικής δοκιμασίας. Τα βιώματα του Βέλτσου είχαν όμως ανάγκη από ένα συνεχώς διαστελλόμενο διακειμενικό σύμπαν μέσα στο οποίο να μπορούν να χωρέσουν προκειμένου να μετασχηματιστούν εν τέλει και υπεράνω όλων σε λόγο ποιητικό. Αυτή η μικρή εισαγωγή στη δική μου πρόσληψη του ποιητικού λόγου του Βέλτσου ισχύει και για την τελευταία συλλογή του «Ροή αέρα». Τετράδια χειρωνακτικής γραφής» (εκδόσεις Πατάκη, 2024).

Ο τίτλος ως δήλωση περί του περιεχομένου δεν μπορεί να παρακαμφθεί. Διακρίνω δυο προκλήσεις. Πρώτον, την προφανή παρήκηση του ρ που επιδιώκει νομίζω να αναδείξει την κίνηση/ροή του αέρα ο οποίος καθιστά τη συγκεκριμένη ποίηση πνευστή καθώς μετατρέπει τον αέρα σε ήχο με νόημα.

Δεύτερον, τη μέριμνα του ποιητή να χαρακτηρίσει τη γραφή του «χειρωνακτική». Σε αντιδιαστολή άραγε με μια γραφή «πνευματική» ή ίσως «αυτόματη»; Ο Βέλτσος μας προειδοποιεί νομίζω ότι γράφει όχι ως χειρωναξ ή πιο συμβατικά ως «εργάτης του πνεύματος» αλλά ως τεχνίτης της γραφής. Συνεπώς η ποιητική γραφή του καθίσταται πράξη επιμελής (lege artis) και ο ίδιος αυτουργός εκ προθέσεως που αναλαμβάνει την πλήρη ευθύνη. Επιπλέον δηλώνει, κατά τους δικούς μου συνειρμούς, ότι επιτε-

λώντας την πράξη της γραφής ως τεχνίτης, εργάζεται και δεν ασχολείται απλώς. Συνεπώς θέλει να τοποθετήσει την ποίησή του στη vita activa και όχι στη vita contemplativa αναφερόμενος εμμέσως στη Χάνα Αρεντ. Αλλωστε αυτό που έχει πάντα σημασία είναι η ανθρώπινη κατάσταση. Και στη «Ροή αέρα» είναι έκδηλη η διάσταση της ποιητικής θεολογίας του Βέλτσου (Ευάγγελος Βενιζέλος, Η ποιητική θεολογία του Γιώργου Βέλτσου, «ΤΑ ΝΕΑ», 31 Ιουλίου 2021). Το πολιτιστικό

σύμπαν του ποιητή είναι βαθιά επηρεασμένο από θεολογικές έννοιες και εκκλησιαστικές εμπειρίες έστω ακνές. Στην ποίησή του υφέρπει ένας θεολογικός αναγωγισμός που κορυφώνεται στο τέλος της συλλογής:

«Με τριάντα τρεις λέξεις, όλες κι όλες συνεχίζω τα χρόνια του Χριστού. Με τριάντα τρεις λέξεις γράφω Ευαγγέλια».

Η διάσταση που προστίθεται τώ-

ρα είναι η ιατροβιολογική με νόβο παρονομαστή – έτσι το προσλαμβάνω – τον φόβο της αρρώστιας και του θανάτου. Η σύναψη της θεολογικής και της ιατροβιολογικής διάστασης γίνεται πολύ γρήγορα, στο δεύτερο ποίημα του πρώτου τετραδίου:

«Μη σημειώσεις άλλο το διαγνωσμένο είσαι εσύ διατριπτημένο από τις ακτίνες του Ακτιστού».

Το πραγματολογικό πεδίο είναι η μαγνητική τομογραφία, οι απεικονιστικές εξετάσεις, ο υπέρηχος καρδιάς. Η αναφορά όμως στις ακτίνες του Ακτιστού με το Α κεφαλαίο είναι κάτι παραπάνω από συμπαράδειλωση. Το «μάθημα ανατομίας» του Βέλτσου – ζήτω συγγνώμη για την κοινοτοπία – διαπερνά όλη τη συλλογή. Το ήπαρ παραπέμπει στον Προμηθέα αλλά αναδεικνύεται τόσο ως αναφορά στον μύθο όσο και ως όργανο. Η μαστεκτομή και το άγγιγμά της ως ερωτική χειρονομία συνοφθαίεται με τον τύπο των ήλων στον οποίο θέλησε να βάλει τα δάκτυλά του ο Θωμάς, όχι ο άπιστος αλλά ο δύσπιστος πιστός. Στη συλλογή η ποιητική συγκυρία αφορά τα Τέμπη ως συγκλονιστικό γεγονός και η ποιητική συγγένεια την αδικολογή, γοητευτική και χαρισματική Jacqueline du Pré.

Τέλος, και στη συλλογή του αυτή ο Γιώργος Βέλτσος δηλώνει την ποιητική του. Ενώ στο εξώφυλλο αναδεικνύεται η χειρωνακία της γραφής, στο οπισθόφυλλο ο ποιητής, παρά τη φαινομενική αδιαφορία του, αγωνιά για το ποιητικό περιεχόμενο της γραφής του και μας καλεί να εγκαθιδρύσουμε μια σχέση που διασώζει το ποίημα. Επαλαμβάνει τα λόγια του Paul Celan: «Μην μπαίνετε προς το παρόν στον κόπο να κατανοήσετε • να διαβάσετε και να ξαναδιαβάσετε, και τότε το ποίημα θα ανοιχτεί από μόνο του». Αυτό θέλει ως παρακαταθήκη του ο ποιητής, αυτή είναι η τελική του παράκληση και προτροπή: «Έτσι να μ' ακούτε».

Δεν ξέρω αν θα εισακουστεί, μπορεί όμως να του θυμίσω παρηγορητικά το πολύ γνωστό απόφθεγμα του Μπόρχες: «Χτίζεις στην άμμο και χτίζοντας και ξαναχτίζοντας κάνεις την άμμο πέτρα».

Ο Ευάγγελος Βενιζέλος είναι πρώην πρόεδρος του ΠΑΣ.Ο.Κ, πρώην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης.

Γιώργος Βέλτσος ΡΟΗ ΑΕΡΑ Εκδ. Πατάκης 2024, Σελ. 104 Τιμή 13.30 ευρώ

Ο Βέλτσος είναι διανοούμενος ποιητής και όχι ποιητής που καθίσταται διανοούμενος ως ποιητής. Εχει προσωπικά βιώματα εντονότερα του συνήθους